

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quàm necessaria sit viro Religioso Castitas. Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

& in Obedientia faciemus) impletionem voti vnum gradum eius constituimus.

Suscipitur tandem a nobis Castitas, & voto stabilitur, vt liberius intellectu & affectu Deo adherere, & diuinis vacare possimus. Nam cum status hic noster sit tendentium ad perfectionem, & diuinam familiaritatem suspirantium, propter hunc finem nobis incumbit a vneris abstinere, quibus vehementissimè possemus à Diuinis auocari. Hincque esse Castitatis finem docuit Rabbanus sic scribens: Bonæ sunt nuptiæ, sed causa filiorum, non concupiscentiæ fornicationis obtentu: Melior est continentia, sed sibi non sufficit ad beatitudinem, si pro solo amore pudicitia retinetur: sed si cum hoc affectu causa vacandi Domino eligitur, alioquin dñortium magis coniugij esse videbitur, quàm castitas. Idem eisdem verbis ait Gennadius Malli-
liensis Episcopus: Et Clemens Alexandrinus, dicens. Quare nec Castitas est bonum, & ex virtute, nisi fiat propter dilectionem in Deum. Quod adeo verum est, vt Ethnici scriptores hunc esse castitatis finem agnouerint. Nam & Naumachus uerustus poeta Græcus id subiectis carminibus Latinè redditis cecinit.

Pulchrum sanè est, corpus castum habere, intactumque manere

*Virginem, & puris semper cogitationibus delectari,
Nec onus circa laboriosa illa gestantem,
Neque dolores trementem suspiriosos Lucine,
Sed permanere quasi reginam, imbecilliumq, mulierum
Oculum animæ splendidum ad eam vitam erigendo,
In qua gloriosa vereq, sine nuptia, vbi commixta
Deuinis verbis lumine plenas meditationes parit.*

Non ergo nuptiis abstinemus, quæ eas malas, aut minus licitas dicamus, sed vt meliori & perfectiori statu nos Domino consecremus. Quis enim neget bonorum esse discrimina, & quoddam esse simplex bonum, quoddam melius, quoddam optimum, atque perfectum? Coniugium ergo bonum est, dicente Domino. Crescite, & multiplicamini, & replete terram.] Castitas melior est, quia non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est ad maiora consurgere. Virginitas verò optima est, cum Angelorum puritatem amuletur, qui vxores non ducunt, & vita celestis eius beneficio ad luteas domos, & carnem corruptibilem transferatur. Hæc duplex Castitas voto stabilita, & propter diuinorum contemplationem & Dei cultum, assumpta, argumentum est huius tractationis. Quarum qui illam habent, in se ipsos seueriores; qui verò hanc possident, humiliores esse debent, vt in illis sancta seueritas admissas antea delicias corrigat, & in his cauta humilitas mentem acceptæ gratiæ admoneat, nec aduersus eos, qui aliquando ceciderunt, aut statum minus perfectum habuerunt, se erigat.

*Quàm necessaria sit viro religioso
Castitas.*

CAPVT II.

CASTITATIS virtutem religiosi esse maxime necessariam, cõfirmationem non indiget: quia tanta est vilitas animæ carnalibus voluptatibus dedita, vt vix queat sub habitu religioso cõsiderari. Hanc domestici, & externi, si aliquid vel tantillum impudicitia in ea oleant, contemptui habent,

A & non aliter quàm pestem, & exitium religioſæ vitæ omnes prudentes exhorrent. Nec potest cõnobium, cui talis pestis inhærit, ab ingenti infamia & ignominia liberari. Si enim aliquis in domo religioſa inueniatur minus paupertatem amans, & nonnulla superflua in vſum proprium admittens, aut minus obedientiæ tenax, & in rebus parui momenti, aut suam voluntatem faciens, aut suo iudicio nimium fidens, nescio quomodo diſſimulamus, & defectus eius excusatione contegimus. At si in eo minus castitatis, aut pudicitia deprehendatur, illum vniuerſi vehementer auerſamur, & horremus. Non quidem ex superbia Phariſaica, vt ille impurus, & elatus Phariſæus Magdalenâ ad pedes Domini procumbentem irridens, sed ex zelo status religioſi, quem ſcimus funditus euertendum, si ſinat ſe hac viliſſima & spurciſſima collauioue ſædari. Ille mulierem penitentem, culpas ſuas lacrymis diluentem, & coram miſericordiſſimo Domino veniam poſtulantem, & nunquam ad vomitum reuerſam, ſpreuit, quod ſummæ nequitia & incredibilis ſuperbiæ, & cæcitatſis eſt, quaſi ipſe eſſet impeccabilis, & non poſſet à carne ſua vinci, & à concupiſcentia medullitus latitante proſterni. Merito tantam Phariſei ſuperbiam deſeſtatus eſt Auguſtinus. Ad illius pedes, inquit, ſi talis mulier acceſſiſſet, dicturus erat, quod Iſaias de talibus dicit: Recede à me, noli me tangere, quoniam mundus ſum. At nos ſi quem religioſum inueniremus, (quod Deus auertat) huic infami peccato ſubiecti, imitatores Domini facti, & propterea imbecillitatis & procliuitatis ad malum admoniti, penitentem blandè ſuſciperemus, & illi, ac nobis in illo, cui ex nobis ipſis ſimiles ſumus, condoleremus, & à cæno extrahere niteremur, ne infixus in limo periret. Sed illum dicimus omnes horrere, & deſeſtari, qui in miſera impudicitia ſeruitute perdurat, & non penitentiam, & emendationem vitæ, ſed ſuorum flagitiorum abſconſionem meditatur, & ſtatum ſanctiſſimum, quem profeſſus eſt, ſi non intentione, at opere ipſo maculare, & ſempiterna infamia aſpergere nititur. Omnes enim religioſæ familiae huic oneri ſunt ex ignorantia ſecularium obnoxia, vt peccatum vnius quodammodo reliquis tribuatur. Et licet in ſignis cæcitas ſit, & ſtultitia, cunctorum vitam vnius infirmitate metiri, tamen iure optimo illius confortium formidamus, cuius cauſa ſaltem apud imperitum vulgus tam infamis peccati, & ſanctitati noſtri ſtatuſ contrarij, opinionem licet fallam, & nullo ſolido fundamento ſubnixam, incurrimus.

D Dicendum eſt igitur, quas ob cauſas pulcherrima Caſtitatis virtus ſit ſtatui religioſo maxime neceſſaria. quarum præcipuam Thomas Aquinas ex huiusmodi ſtatuſ ſine perit. Nam ſcopus religioſæ vitæ eſt, ex toto in Deum affectu & intellectu tendere, & ad perfectionem charitatis anhelare. Debet ergo vita hæc, omnia illa conſtanter abiicere, quæ ſunt ex diametro huic ſcopo contraria. Nihil eſt autem, quàm luxuria & impudicitia, aut etiam licita carnalis voluptas à coniugio honeſtata, ſanctitati & diuinæ familiaritati magis aduerſum. Nam hæc vehementiſſima delectatio mentem à cælo elongat, & terrenis inuoluit, & cura rei familiaris, ſine qua vxor, & filij, & familia ſuſtentari non poſſet, animum diſtrahit, & in mille partes diſcindit, ne cœleſtia recogitet. Ergo ſtatuſ noſter neceſſariò carnis delicias & voluptates aſpernatur, Caſtitatem verò illis aduerſam amplectitur. Certe curam diuinorum, & intentionem tendendi in Deum, voluptatibus minui, atque præpediri, ipſa experientia demonſtrat, & his verbis Auguſtinus affirmat.

Rabban.
lib. 4. de
vniuerſ.
10.

Gennad.
li. de Ec-
cleſ. dog.
266.
Clemens
3. ſtroma.

Gen. 1. 23

Aug. 1. 50
boniliar.
bon. 23.
c. 2.
Iſaia 52.

D Thom.
2. 2. q. 186
art. 4.

August. 1. folio. c. 10. romo 1.

1. Cor. 7. 5.

Ambros. ibid.

1. Cor. 7. 33.

Ansel. ib.

Quantum velis licet vxorem pingere, atque cumulare bonis omnibus, nihil mihi tam fugiendum quam concubitum, esse decreui, nihil esse sentio, quod magis ex arce deiciat animum virilem, quam blandimenta feminea, corporumque ille contactus, sine quo vxor haberi non potest. Itaque si officium pertinet sapientis (quod nondum comperi) dare operam liberis, quisquis rei huius tantum gratia concumbit, mirandus mihi videri potest, at verò imitandus nullo modo, nam tentare hoc periculosius est, quam posse feliciter. Quamobrem satis (vt credo) iuste atque vtiliter pro libertate animæ meæ, mihi imperavi non cupere, non querere, non ducere vxorem.] Paulus etiam iugem orationem secum carnales voluptates nequaquam admittete, ad coniugatos loquens, sic docet: Nolite fraudare inuicem, nisi fortè ex consensu, ad tempus, vt vacetis orationi.] Quamuis enim munda sint coniugia, inquit Ambrosius, tamen à licitis etiam abstinentum est, vt facilius ad effectum deducatur oratio. Iam verò quantum rei familiaris cura mentis tranquillitatem & perfectionis curam impediatur, idem Paulus scribere non omisit. Qui cum vxore est, inquit, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est.] Quem locum exponens Anselmus hæc ait: Sollicitus est eorum, quæ sunt mundi, vt habeat vnde pascat vxorem, & filios, id est, studet multiplicare diuitias, & vineas, agrisque fertiles, & amplas habere, variamque suppellectilem possidere, intendens quomodo per hæc placeat vxori, & diuisus est, id est, in multas partes sollicitudinum miseriarumque distractus: vel diuisus est, quia singulariter Domino non seruit, sed partim Domino, partim sæculo. Ex coniugiis quippe terrenæ sollicitudines prodeunt, & ideo vitam calibem quisque magis debet eligere, ne propter coniugium cogatur sollicitudinibus mundanis intentus esse. Bonum est enim coniugium, sed mala sunt, quæ circa illud ex huius mundi cura succrescunt: & ideo nunc Apostolus, cum ad calibatus gratiam instueret, non coniugium spreuit, sed curas mundi nascentes ex coniugio repulit.]

Si religiosa vita licitas coniugio voluptates excludit, quæ magis illicitas voluptates reiicit: Si carnè à coniunctione sine peccato admilla purificat, quanto iustius ab ea, quæ fordidissimo est iuncta peccato, mūdabit? Voluptas venerea per se sumpta, grauis & onerosa est, quæ spiritum ad cælestia volare non sinit. Cum verò illi grauissimum carnis peccatum adiungitur, actio ponderosa redditur, vt spiritum ipsum quasi carnem faciat (& verè carnalem facit) & foedissimis cogitationibus, impuriis desideriis, & operibus plene bestialibus mergat. Animus viri Deo consecrati hoc vitio impuro superatus mirum est quam implacabilibus conscientia moribus torqueatur, quantis timoribus ne lutulentum peccatum ad notitiam aliorum veniat, angatur, quam innumeris mendaciis, & dolis abscondatur, quam ridiculis pretextibus indicium criminis deprehensum excuset. Non vita, sed mors inferni est conuersario hominis illius, qui huic infami peccato manus dedit. Cogitatione Deo debitam pellice occupat: desiderium in res cælestes erigendum, ad cœnum nec nominandum voluptatis deprimit: os diuinis laudibus consecratum, verbis impudicis polluit: manus in cœlum leuandas ludicris & minus pudicis scribendis voluit: corpus Spiritus sancti templum maculat, & se totum diaboli habitaculum efficit. Mirum est, si hæc de vitio religioso credi possent, at non creduntur, sed quæ ex hoc vitio, si in eum caderet, necessariò sequerentur, non

A sine pudore à nobis explicantur. Homo igitur his tempestatibus iactatus, his yndis peccatorum merfus, & sæpe malo ac sacrilego sacramentorum vsu pollutus (quia statim temporibus ea suscipere cogitur, & nolens à cœno. exire malè malus illis ingeritur) quomodo in perfectionem tendet? Quomodo Deo intellectu & affectu inhærebit? quo pacto ad finem religiosa vitæ, quam colit, properabit? Properat ille in gehennam, adulteris & impudicis præparatam, & fugit à cœlesti patria, quam non ingrediuntur impudicitia maculati, sed Castitatis luce decori. Castitas itaque ad propositum nobis perfectionis finem omnino necessaria est, sine qua nec perfectionem, nec æternam salutem consequemur. Dicitque nobis Paulus: Has habentes promissiones charissimi, mundemus nos ab omni inquinamēto carnis, & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.] Quasnam promissiones habemus nos? Certè illas amplas atque magnificas, vt simus per veram sanctitatem templa Dei, de quibus paulò antè dixerat: Vos enim estis templum Dei viui, sicut dicit Dominus: quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos.] Et quam sanctificationem perficimus? Illam, quæ in baptismo cœpta est, & deinceps bonorum operum accessione, & mentis adeptæ puritate, completur. Hanc vt perficiamus, & vsque ad mensuram perfectionis nobis propositæ accedamus, mundemus nos per pudicitiam, & continentiam carnis ab omni inquinamento carnis, & per Castitatem spiritus ab omni pollutione spiritus; sine quibus ad sanctitatem destinatam peruenire nequimus.

C Nec solum ex fine religiosa vitæ, verum ex officio quoque eius necessitas castitatis elicitur. Officiū quippe huius vitæ est, veterem hominem exuere, nouum induere, desideria carnis cohibere, desideria spiritus prouehere, peccata linquere, & mentem ac corpus ab omni corruptione seruare. His omnibus Castitas diligenter insistit. Castitas veterem hominem exuit, quia pruriginem carnis ex veteri homine manentem abicit. Castitas nouum hominem induit, quia ad innocentiam statum, in quo integritas dominata est, suos cultores quodammodo reuocat, & Christo virginum sponso similes facit. Castitas desideria carnis cohibet, quoniam vehementissimam carnis passionem moderatur, & regit. Castitas desideria spiritus promouet, quia carnalia continentem, ad spiritualia desideria perducit. Castitas peccata linquit, quoniam peccatis infamibus, & foedissimis, & bestialibus contradicit. Ac tandem illa incontinentiæ corruptionem eliminat, quæ integritatem & pulchritudinem cœlorum imitatur in terris. De hac incorruptione à Castitate donata nobis egregiè dixit Bernardus: Quid Castitate decorius, quæ mundum de immundo conceptum semine, de hoste domesticum, Angelum denique de homine facit? Differunt quidem inter se homo pudicus, & Angelus, sed felicitate, non virtute. Sed et si illius Castitas foelicior, huius tamen fortior esse cognoscitur. Sola est Castitas, quæ in hoc mortalitatis & loco & tempore statum quandam immortalis gloriæ repræsentat. Sola inter nuptiarum solemniam morem beatæ illius vendicat regionis, in qua neque nubunt, neque nubuntur: præbens quodammodo tertis, cœlestis iam illius conuersationis experientiã. Vas interim fragile, quod portamus, in quo & crebro periclitamur, tenet Castitas, vt monet Apostolus, in sanctificationem, & instar odoriferi balsami, quo condita cadauera incorrupta seruantur, sensus ipsa, & artus continet, & constringit, ne dissoluantur ortis, ne corrumpantur desideris, ne carnis voluptatibus computrescant: quemadmodum legitur de

2. Cor. 7. 1.

2. Cor. 6. 16.

Bernard. epist. 41. ad Henricum.

quibusdam

quibusdam, quia computruerunt ut iumeta in stercore suo. Hæc ille.] Sine Castitate autem nunquam veteris hominis impuras luxurie vestes abicies, sed magis magisque infamis vitij nexibus intricaberis. Nunquam noui hominis indumentis vestieris, quæ Deus ex integritate, & bysso mundiciæ, confecit. Nec desideria carnis fugies, quæ te vndique ligant; nec spiritus desideria cõcipies, quæ in corde carnali non habitant; nec peccata deferes, quæ cogitationibus, & desiderijs, & operibus impudicis amplecteris; nec incorruptionem habebis, sed quotidie miserius corrumperis. Non ergo sine Castitate poteris tuo officio satisfacere.

Certum est etiam, vitam religiosam propter vitæ puritatem amari. Nam quis vnquã, rogo, sacrum ex recta intentione reliquit, nisi ut mentis & corporis puritatis abiceret, & se virtutum splendore & mundicia decoraret? Hæc autem tam cognata est Castitati, ut ipsa Castitas, puritas & mundicia vocetur: & sicut Castus in vna significatione sanctus, & purus dicitur, ita Castitas (ut diximus) sanctimonia, & puritas, & mundicia appellatur. Castitas peccatis, si non maioribus, at immundioribus & sordidioribus nos liberat: intellectum illuminat, & sordidioribus laetificat, totam mentem quietat, & ipsam carnem pulchritudine quadam exornat. E contra verò impudicitia omnia hæc inficit & sordidat. Vis ne videre intellectum sapientissimum luxurie peccatis occæcatam? Quis Salomone sapientior? De illo autem ait scriptura: Rex Salomon adamauit mulieres alienigenas multas. Cùmque iam esset senex, deprauatum est cor eius per mulieres, vt sequeretur Deos alienos. Et colebat Astartem Deam Sidoniorum, & Moloch idolum Ammonitarum. Et ædificauit fanum Chamos idolo Moab, & in hunc modum fecit vniuersis vxoribus suis alienigenis.] Ad nullam maiorem cæcitatem rex iste ore Domini de sapientia celebratus venire potuit, quam vt deliramenta gentilium coleret, & qui vero Deo templum ædificauerat, delubra idolis gentium extrueret. Vis audire voluntatem impudicitie malo mæiore confectam, & quasi in rabiem actam? Quis filio regis potentissimi, cui nulla deerant, potuit esse alacrior, aut lætior? At Ammon filius David impudico Thamar sororis Absalon amore possessus tanta tristitia oppressus est, vt præ mæiore ægrotaret, & quasi macie attenuaretur per singulos dies. Vis etiam considerare virum fortissimum, ac mentem aduersariis terribilem, luxuriæ morbo ex arce virili deiectam, & ad muliebres functiones applicatam? Quis Samfone fortior? At meretrix, cui vinculis impati amoris adhæserat, dormire eum fecit super genua sua, & in sinu suo reclinare caput, crines illius rasit, & comam consecrationis eius abstulit, ad cuius custodiam vires è supernis datas acceperat, & sic infirmum factum sanis aduersariorũ exposuit, Hercules quoque ad hanc veritatem aperiendam fabella narratur, qui post gloriosissimos de hostibus triumphos reportatos, lasciuia victus, inter mulierculas sedens tenuissima lini fila contorsit. Quem irridens, quidam ita cecinit:

Non puder Alcide viaticum mille laborum
Rasitibus calathis imposuisse manum?
Crassaq; robusto deducis pollice fila,
Æquaq; sermose pensa rependis heræ?
Diceris infelix scutice tremefactus habens
Ante pedes domine pertinuisse minas.

Quod autem fuerit huius fabellæ documentum expotuit Fulgentius, si non Ruspis episcopus, at alius non contemnendus, in hunc modum. Pareite, quælo, iudices humanis ardoribus: quid enim puerilis,

A aut muliebris sensus in amore efficiat, ex quo libidinis pugna, Herculeæ defudat virtus: Mulier enim illecebra maior est mundo, quia quem mundi magnitudo vincere non potuit, libido compressit. Inuasit ergo virtutem de crimine fœmina, quam mereri nõ potuit de natura. Hercules enim amauit Omphalen, quæ eũ persuasit, & coh delicatos enervare contactus, & lasciuienti pollice fustoretum rotare vertiginem, &c. Quibus addit Hercules ex nominis interpretatione significare fortitudinis gloriã, quã manifestũ est libidine superari. Vis tandem corpora hominũ luxuria deformia & exalta conspiciere? Verte oculos ad illos, eorum facies considera, voces ausculta, quibus ingenuè fatentur ex intemperantia in mille morbos incidisse, & dolores nois molestis & doloribus cumulasse: Quid de corporis voluptatibus loquat? inquit Boëtius, quarũ appetentia quidem plena est anxietas, fuitas verò penitentia? Quantos ille morbos, quam intolerabiles dolores, quali quendã fructum nequitia, fruentiũ solent referre corporibus, quorũ motus quid habeat incudiatatis, ignoro. Tristes verò esse voluptatũ exitus quilibet reminisci libidinum suarum vult, intelliget.]

Hæc sine dubio ita se habent, ac vita status nostri tota spiritalis, & celestis, ad suorum cultorum perfectionem, & Dei venerationẽ, & animarum salutem instituta, perspicaci eget intellectu, quoad diuina se effert, alacri & expedita voluntate, qua semper in superiora contendat; quieta mente, qua vndiq; aduersantia circũspiciat, vegeto corpore, cuius humeris onera disciplina sustineat. Quæ cùm absque Castitate non possideatur, perspicuum est, sine hac virtute purissima statum nostrũ stare non posse. Et quidem profus ignoro quoniam pacto quis sine animo Casto ieiunia suscipiat, vigilas custodiat, corpus asperitatibus macerabit, quam ratione silentium colet, sensus & affectus comprimet, virtutibus omnibus acquirendis insistet; quoniam modo orationi & meditationi se tradet, in diuino amore, & in puritate proficiet, & animarũ saluti aut exemplo, aut etiam doctrina vacabit: Sine his verò vita religiosorum religiosa nõ erit, nec à mundo aliena, nec spiritibus Angelicis cognata, vnde & sine Castitate suam perdet naturam, atque substantiam.

Vita hæc quid operatur in nobis? Nonne vt simus Dei patris domicilia, Verbi templa, Spiritus sancti tabernacula? At Dominus non nisi puras mentes inhabitat, non nisi in mundis corporibus cõmoratur, ipse dicente; Non permanebit spiritus meus in homine in æternũ, quia caro est. Id est, quia carnalis est. Ipse namque ab initio conditionis suæ caro fuerat, id est, ex carne coagmentatus, atque compositus; at quia castus, & purus erat, spiritũ Domini habitare accepit. At postquam Castus esse desit, & mulierum pulchritudine delectari cepit, Deum à se honorabilem hospitem repulit. Nam in maleuolã animã nõ introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Nõ alius profecto, quã peccatis sibi propriis, scilicet peccatis carnalibus, quibus inscitur, atq; fœdatur, ne in se spiritũ sapientiæ habitatorẽ recipiat. Deniq; non solum a hoc status noster est institutus, vt Dei simus habitacula, sed etiam vt Christi in sacramento latentis simus palatia. Eum sacerdotes quotidie suscipimus; non sacerdotes, ex regula frequenter excipiunt. Quis autẽ audebit, pollutus, & carnis sordibus, aut impuris cogitationibus inquinatus, ad sacram illam Angelorum mensam accedere? Religiosis quidẽ ea dicimus, si quidẽ equa est in illis causa, quæ Bern. Episcopis & clericis intimaui. Hos ille sic alloquitur. Certè Dominus dicit in

Doct. lib. 3. de cons. sol. prof. 7.

Gen. 6. 3.

Sap. 1. 4.

3. Reg. 11. 1. 4. 5. 7.

2. Reg. 13. 4.

Ouid. Her. 9.

Fulgent. li. 2. Mythol. c. 5.

Euangelio ad Episcopos, haud dubium in primitiua Ecclesia: Sint lumbi vestri praecincti.] Castitatem approbans non tantum, sed etiam imperans. Attestatur etiam hanc Spiritus sanctus in lege: qui nemini nisi mundis, (& praecipue à mulieribus) panes propositionis edere sinebat. Vnde & Achimelec Dauid regi de his panibus cum militibus sumere cupienti, non prius concessit, quam eos mundos esse à mulieribus cognouisset, dicente Rege Dauid: Si de mulieribus agitur, mundi sunt pueri ab heri, & nudius tertius.] iam tunc significante Spiritu sancto, neminem ad mensam Christi, ad illumque panem Angelorum debere accedere nisi purificatum mente & corpore, ne quod gratia diuina fidelibus praeparauit ad salutem; indignè sumentibus ad iudicium fiat, & ad condemnationem. Sic ille.] Castitas igitur vndique nos ad sui custodiam & amorem astringit, siue finem religiosae vitae spectemus, qui est sanctitas atque perfectio; siue officium, nempe abiectionem hominis veteris, & Christi imitationem consideremus: siue ad omnes status huius functiones attendamus. Quamobrem & virtus tam omnibus modis necessaria nobis diligenda, & opere excolenda est, ne si ipsa desit, vita statu religioso digna deficiat; dicaturque nobis, quia labiis, & externis ceremoniis Dominum honoramus, corde tamen & conuersatione contemnimus, & alios, qui ex vita nostra scandalum patiuntur, ad blasphemandum nomen Domini, qui tales seruos habet, immundos scilicet & impudicos, impellimus.

De Multiplici excellentia Castitatis.

CAPVT III.

RVRISSIMAM Castitatis virtutem non solum à nobis necessitas postulat, sed multiplex etiam excellentia commendat; quam si aggredieremur sigillatim edicere, tractationem longissimam cuderemus. Solum ergo ne huic tractatulo pars ista deficiat, duodecim Castitatis excellentias breuiter praebibimus. Et merito bona eius vsque ad duodenarium numerum protendimus, vt numerus iste, qui perfectionis dicitur, & felix, atque caelestis, nos diuitiarum Castitatis admoneat, quae ad suam perfectionem progressa hominem caelestem efficit, & felicitatis muneribus replet. Duæ illa columnae templi, quarum nomina erant, Iachin & Booz, & à firmitate, vel à fortitudine nomina acceperant, virtutesque perfectos indicabant funiculo duodecim cubitorum, vt est in Ieremia, vel linea eiusdem mensurae cingebantur, quae linea Castitatem mihi significat duodecim praerogatiuis exornata, vitos iustos merientem, & eorum robur ac firmitudinem explicantem. Magna enim eorum fortitudo est, si carnem vincant, & aculeos eius ignitos euertant, & se puros corpore mentequè custodiant. Iam ergo ad rem veniamus.

Abea autem excellentia exordiamur, quod Castitas aliis Ecclesiae modis viuendi imagine & significatione praefertur. Nam coniugium fructu trigesimo designatur, quem terra bona tulit. Castitas vero post semel expertas carnis delicias, fructu sexagesimo, & virginitas centesimo fructu depingitur. Illa prima Castitas, & imperfectior mediocritate coniugii excedit, hæc vero secunda atque perfectior duabus mediocritatibus, & insuper denario supra coniugii exerescit. Quare? Quia Castitas ita praestantior est coniugio, vt limites humanae naturae non videatur excedere. Quid enim faciet homo postquam coniugium vxoris morte solutum est, nisi Castita-

Atem excolere? At virginitas, quae in carne carnis nescit, & deliciis eius nunquam assensum praebeat, maxima quadam perfectione denario significata, videtur ad naturam Angelicam accedere, & conditionem hominis superare. Iure autem hæc sortori suae, nempe priori castitati, tantae eminentiae significatione praenonitur, quoniam castitas naturae integritatem amissam esse supponit. Virginitas vero illam integritatem nulla ratione minuit, sed seruat. De qua rectè dixit Sixtus Papa: Quale bonum sit virginitas, quæso diligenter aduerte, talem te semper esse, qualem à primordio Deus hominem fecit, & qualem postmodum partus emittit. Vide quantæ beatitudinis sit, hoc te perpetuò esse, quod factus es, & primæ natiuitatis lineamenta seruare.] Vtraque itaque Castitas suo modo naturam exornat, & supra communem viuendi modum se effert, præmiumque maius (vt postea dicemus) paratum habet. Et ob id fructu cumulatiore signata est, vt ex imagine rei signata, præstantia monstratur.

BSecunda excellentia Castitatis est quod hominem, in eo quod homo est, mirificè ornat, & perficit. Homo quatenus homo est, vtitur ratione, & intellectum, consideratione rerum incorporearum exercet. Castitas autem intellectum illustrat, & ad rectam de rebus habendam cognitionem parat. Nam spiritus hominis corpori mersus, & quasi nebula carnis obelatus, nequit contemplari caelestia, nisi nebula hæc aut penitus auferatur, aut aliquo remedio tenuetur. At Castitas licet corpus non auferat, ipsum tamen ad quoddam genus spiritualitatis reuocat, & cœnum impurissimarum voluptatum excludens, eius, ne contemplationi obstet, crassitiam extenuat. Dominus volens cum Abraham ætissimam amicitiam inire, & ad suam familiaritatem admittere, eduxit eum de Vr Caldæorū, ac de terra Chanaan; & de vrbe Haran, eduxitque eum in locum Sichem, & vallem illustrem. Ibi autem cepit ei se familiaritatis ostendere, & magnifica polliceri: Et dixit illi: Semini tuo dabo terram hanc.] Vr, ignem; Chanaan, negotiatorem; Haran, destructam, vel sublimem; Sichem, prauorum affectuum ablationem significat. Ab igni igitur luxuria egrediendum est, de qua dixit Ecclesiasticus: Propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit.] A negotiis secularibus, & ambitione sæculi exendum est, & in puritatem corporis, & cordis properandum, vt Deum agnoscamus, & eius fruamur alloquio. Nōne homo impuris voluptatibus deditus, & bestiis insipientibus similis factus, nomen stulti insipientisque meretur, cum ab Angelorum commercio, quibus animo similis est, se elongauerit, & ad belluarum infima se deiecerit? Sed non recipit stultus verba prudentiae, nisi ea dixeris, quæ versantur in corde eius.] Carnalia voluit, obscœna cogitatione apprehendit, & ea solum intelligit. Animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei.] Animalis est, qui anima regitur secundum quod corpus vegetat; mediūsq; interiacet inter spirituale & carnalem. Si autem animalis non percipit, multo minus carnalis caelestia percipiet. Ac proinde hoc bonum viro honesto & casto seruatur, vt mundis oculis, & à fumo fastidarum cogitationum liberis caelestia contempletur. Vnde Gregorius Nissenus ait: Vitæ huius (id est in Castitate traductæ) omne studium, atque institutum illud est, vt ne voluptatum impetu, animi deprimatur altitudo, neue nos, qui caelestia contemplari, quæ ad diuinam animo contueri debemus, ad corporis affectiones

delapsi

Sixtus. 3.
lib. de
Cast.

II.

Gen. 12.
7.

Eccles. 9.

Prou. 16.

1. Cor. 14.

Nissenus.
lib. de
virginitate.